



Številka: 007-253/2022/14
Ljubljana, 18.11.2022
EVA 2022-2550-0094
GENERALNI SEKRETARIAT VLADE REPUBLIKE SLOVENIJE Gp.gs@gov.si

ZADEVA: Cenik storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije – predlog za obravnavo

1. Predlog sklepov vlade:

Na podlagi sedmega odstavka 122. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21), tretjega odstavka 22. člena Uredbe o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 8/22) ter šestega odstavka 21. člena Zakona o Vladi Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 24/05 – uradno prečiščeno besedilo, 109/08, 38/10 – ZUKN, 8/12, 21/13, 47/13 – ZDU-1G, 65/14 in 55/17) je Vlada Republike Slovenije na seji dne sprejela naslednji

SKLEP

1. Vlada Republike Slovenije sprejme Cenik storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije.

Barbara KOLENKO HELBL
Generalna sekretarka Vlade RS

Prejemniki sklepa:

- Ministrstvo za okolje in prostor,
- Ministrstvo za finance,
- Ministrstvo za infrastrukturo,
- Služba Vlade za zakonodajo,
- ARAO - Agencija za radioaktivne odpadke.

2. Predlog za obravnavo predloga zakona po nujnem ali skrajšanem postopku v državnem zboru z obrazložitvijo razlogov:

(Navedite razloge, razen za predlog zakona o ratifikaciji mednarodne pogodbe, ki se obravnava po nujnem postopku – 169. člen Poslovnika državnega zbora.)

3.a Osebe, odgovorne za strokovno pripravo in usklajenost gradiva:

- Uroš Brežan, minister za okolje in prostor;
- Uroš Vajgl, državni sekretar, Ministrstvo za okolje in prostor;
- mag. Tanja Bolte, v.d. generalnega direktorja Direktorata za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor;
- dr. Marija Markeš, sekretarka, Direktorat za okolje, Ministrstvo za okolje in prostor.

3.b Zunanji strokovnjaki, ki so sodelovali pri pripravi dela ali celotnega gradiva:

- ARAO - Agencija za radioaktivne odpadke				
4. Predstavniki vlade, ki bodo sodelovali pri delu državnega zbora:				
/				
5. Kratek povzetek gradiva:				
Cenik storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije določa način oblikovanja cene ter ceno storitev opravljanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije in nastajajo na območju Republike Slovenije in jo morajo plačevati uporabniki storitev ter določa kateri del stroškov opravljanja državne gospodarske javne službe za ravnanja z radioaktivnimi odpadki, plača uporabnik.				
6. Presoja posledic za:				
a)	javnofinančna sredstva nad 40.000 EUR v tekočem in naslednjih treh letih			NE
b)	usklajenost slovenskega pravnega reda s pravnim redom Evropske unije			NE
c)	administrativne posledice			NE
č)	gospodarstvo, zlasti mala in srednja podjetja ter konkurenčnost podjetij			NE
d)	okolje, vključno s prostorskimi in varstvenimi vidiki			NE
e)	socialno področje			NE
f)	dokumente razvojnega načrtovanja: <ul style="list-style-type: none"> - nacionalne dokumente razvojnega načrtovanja - razvojne politike na ravni programov po strukturi razvojne klasifikacije programskega proračuna - razvojne dokumente Evropske unije in mednarodnih organizacij 			NE
7.a Predstavitev ocene finančnih posledic nad 40.000 EUR:				
(Samo če izberete DA pod točko 6.a.)				
- I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu				
	Tekoče leto (t)	t + 1	t + 2	t + 3
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) prihodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov državnega proračuna				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) odhodkov občinskih proračunov				
Predvideno povečanje (+) ali zmanjšanje (-) obveznosti za druga javnofinančna sredstva				
II. Finančne posledice za državni proračun				

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:				
Ime proračunskega uporabnika	Šifra in naziv ukrepa, projekta	Šifra in naziv proračunske postavke	Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1
SKUPAJ				
II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:				
Novi prihodki		Znesek za tekoče leto (t)	Znesek za t + 1	
SKUPAJ				

OBRAZLOŽITEV:

I. Ocena finančnih posledic, ki niso načrtovane v sprejetem proračunu

V zvezi s predlaganim vladnim gradivom se navedejo predvidene spremembe (povečanje, zmanjšanje):

- prihodkov državnega proračuna in občinskih proračunov,
- odhodkov državnega proračuna, ki niso načrtovani na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov,
- obveznosti za druga javnofinančna sredstva (drugi viri), ki niso načrtovana na ukrepih oziroma projektih sprejetih proračunov.

II. Finančne posledice za državni proračun

Prikazane morajo biti finančne posledice za državni proračun, ki so na proračunskih postavkah načrtovane v dinamiki projektov oziroma ukrepov:

II.a Pravice porabe za izvedbo predlaganih rešitev so zagotovljene:

Navedejo se proračunski uporabnik, ki financira projekt oziroma ukrep; projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in proračunske postavke (kot proračunski vir financiranja), na katerih so v celoti ali delno zagotovljene pravice porabe (v tem primeru je nujna povezava s točko II.b). Pri uvrstitvi novega projekta oziroma ukrepa v načrt razvojnih programov se navedejo:

- proračunski uporabnik, ki bo financiral novi projekt oziroma ukrep,
- projekt oziroma ukrep, s katerim se bodo dosegli cilji vladnega gradiva, in
- proračunske postavke.

Za zagotovitev pravic porabe na proračunskih postavkah, s katerih se bo financiral novi projekt oziroma ukrep, je treba izpolniti tudi točko II.b, saj je za novi projekt oziroma ukrep mogoče

zagotoviti pravice porabe le s prerazporeditvijo s proračunskih postavk, s katerih se financirajo že sprejeti oziroma veljavni projekti in ukrepi.

II.b Manjkajoče pravice porabe bodo zagotovljene s prerazporeditvijo:

Navedejo se proračunski uporabniki, sprejeti (veljavni) ukrepi oziroma projekti, ki jih proračunski uporabnik izvaja, in proračunske postavke tega proračunskega uporabnika, ki so v dinamiki teh projektov oziroma ukrepov ter s katerih se bodo s prerazporeditvijo zagotovile pravice porabe za dodatne aktivnosti pri obstoječih projektih oziroma ukrepih ali novih projektih oziroma ukrepih, navedenih v točki II.a.

II.c Načrtovana nadomestitev zmanjšanih prihodkov in povečanih odhodkov proračuna:

Če se povečani odhodki (pravice porabe) ne bodo zagotovili tako, kot je določeno v točkah II.a in II.b, je povečanje odhodkov in izdatkov proračuna mogoče na podlagi zakona, ki ureja izvrševanje državnega proračuna (npr. priliv namenskih sredstev EU). Ukrepanje ob zmanjšanju prihodkov in prejemkov proračuna je določeno z zakonom, ki ureja javne finance, in zakonom, ki ureja izvrševanje državnega proračuna.

7.b Predstavitev ocene finančnih posledic pod 40.000 EUR:

(Samo če izberete NE pod točko 6.a.)

Kratka obrazložitev

8. Predstavitev sodelovanja z združenji občin:

Vsebina predloženega gradiva (predpisa) vpliva na:

- pristojnosti občin,
- delovanje občin,
- financiranje občin.

NE

Gradivo (predpis) je bilo poslano v mnenje:

- Skupnosti občin Slovenije SOS: NE
- Združenju občin Slovenije ZOS: NE
- Združenju mestnih občin Slovenije ZMOS: NE

9. Predstavitev sodelovanja javnosti:

Gradivo je bilo predhodno objavljeno na spletni strani predlagatelja:

DA

10. Pri pripravi gradiva so bile upoštevane zahteve iz Resolucije o normativni dejavnosti:

DA

11. Gradivo je uvrščeno v delovni program vlade:

NE

Uroš Vajgl
DRŽAVNI SEKRETAR

Priloga:

- predlog cenika

PREDLOG

EVA 2022-2550-0094

Na podlagi sedmega odstavka 122. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21) in tretjega odstavka 22. člena Uredbe o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 8/22) je Vlada Republike Slovenije na _____ seji dne _____ sprejela

CENIK

storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije

SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

(namen)

Ta cenik določa način oblikovanja cene in ceno storitev opravljanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije (institucionalni radioaktivni odpadki) in nastajajo na območju Republike Slovenije, ki jo morajo plačevati uporabniki storitev, ter določa, kateri del stroškov opravljanja državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki plača uporabnik.

2. člen

(pomen izrazov)

Izrazi, uporabljeni v tem ceniku, pomenijo:

1. aktivnost radioaktivnega odpadka (A, enota Bq) pomeni aktivnost na dan predaje radioaktivnega odpadka izvajalcu obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki;
2. opustitev nadzora je postopek v skladu s predpisom, ki ureja sevalne dejavnosti, na podlagi katerega se z radioaktivnimi odpadki ne ravna več po predpisih, ki urejajo varstvo pred ionizirajočimi sevanji;
3. ponovna uporaba radioaktivnega vira pomeni predajo vira, ki se že skladišči v centralnem skladišču radioaktivnih odpadkov (Brinje 40, Dol pri Ljubljani) kot radioaktivni odpadek in ima še neko uporabno vrednost, drugemu imetniku;
4. predelava so vsi naslednji postopki obdelave radioaktivnih odpadkov pred skladiščenjem, prevozom ali odlaganjem:
 - postopki predobdelave, s katerimi se radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo pripravi na obdelavo,
 - postopki obdelave, s katerimi se spremenijo lastnosti radioaktivnih odpadkov

- ali izrabljenega goriva zaradi tehničnih, gospodarskih ali varnostnih razlogov,
- postopki priprave, s katerimi se pripravijo pakirani ali nepakirani radioaktivni odpadki ali izrabljeno gorivo v obliko, ki ustreza zahtevam za prevoz, skladiščenje ali odlaganje in podobno;
5. prehodni radioaktivni odpadki so radioaktivni odpadki, pri katerih se prej kot v petih letih odležavanja ali skladiščenja specifična aktivnost vsebovanih radionuklidov zniža na raven, pri kateri se lahko dovoli opustitev nadzora nad radioaktivnimi odpadki v skladu s predpisom, ki ureja sevalne dejavnosti;
 6. ravnanje z radioaktivnimi odpadki so vse organizacijske in fizične dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju ali odlaganju radioaktivnih odpadkov in izrabljenega goriva;
 7. uporabnik storitev javne službe je povzročitelj ali imetnik radioaktivnih odpadkov, ki je tudi plačnik stroškov opravljene storitve ravnanja z radioaktivnimi odpadki;
 8. nevarno blago ima v tem ceniku pomen, kot ga določa zakon, ki ureja prevoz nevarnega blaga.

II. RAZVRSTITEV RADIOAKTIVNIH ODPADKOV

3. člen

(skupine radioaktivnih odpadkov)

Radioaktivni odpadki so razvrščeni v naslednje skupine (I., II. in III.) in podskupine (T1, T2, T3, T4, ZV0, ZV1A, ZV1B, ZV2, ZV3, ZV4, L in M):

I.	<u>Trdni radioaktivni odpadki</u>
T1	trdni, stisljivi, gorljivi
T2	trdni, nestisljivi, negorljivi
T3	trdni, nestisljivi, gorljivi
T4	trdni, nestisljivi in negorljivi odpadek posebnih oblik, velik kosovni odpadek
II.	<u>Zaprti viri sevanja</u>
ZV0	ionizacijski javljalniki požara
ZV1A	zaprti viri sevanja z: $A \leq 3,7 \text{ MBq}$
ZV1B	zaprti viri sevanja z: $3,7 \text{ MBq} < A \leq 3,7 \text{ GBq}$
ZV2	zaprti viri sevanja z: $3,7 \text{ GBq} < A \leq 37 \text{ GBq}$
ZV3	zaprti viri sevanja z: $37 \text{ GBq} < A \leq 370 \text{ GBq}$
ZV4	zaprti viri sevanja z: $A > 370 \text{ GBq}$
III.	<u>Drugi radioaktivni odpadki</u>
L	tekoči odpadki
M	mešani odpadki (odpadki, ki poleg radioaktivne komponente vsebujejo še druge nevarne snovi)

II. NAČIN OBLIKOVANJA CENE

4. člen

(vrste stroškov in izračun cene)

(1) Uporabnik storitev javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije, plača naslednje stroške ravnanja z radioaktivnimi

odpadki:

- prevzema in sprejema v skladiščenje,
- prevoza,
- obdelave radioaktivnih odpadkov in njihove priprave za skladiščenje.

(2) Cena ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije, za posamezno skupino in podskupino radioaktivnih odpadkov zajema stroške prevzema, prevoza, sprejema v skladiščenje, obdelave in priprave radioaktivnih odpadkov na skladiščenje ter stroške morebitnih dodatnih storitev, kadar so te potrebne za varen prevzem radioaktivnih odpadkov, ter se izračuna po naslednji enačbi:

$$CENA\ ravnanja\ z\ RAO = (E \times f) + P + D;$$

pri čemer je/so:

E – osnovna cena za prostorninsko enoto odpadka za I. in III. skupino radioaktivnih odpadkov oziroma za kos za II. skupino radioaktivnih odpadkov na podlagi dejanskih stroškov, ob upoštevanju faktorja glede zahtevnosti ravnanja, ki velja za I., II. in III. skupino, ter utežnega faktorja glede aktivnosti, ki velja za II. skupino;

f – faktor, ki je odvisen od razpolovnega časa ($t_{1/2}$) radionuklida, ki ga radioaktivni odpadek vsebuje. Če radioaktivni odpadek vsebuje več radionuklidov, se upošteva tisti, ki ima najdaljši razpolovni čas:

- f = 0,5 za prehodne radioaktivne odpadke,
- f = 1 za odpadke, ki vsebujejo radionuklide s $t_{1/2}$ od 0,5 leta do vključno 30 let,
- f = 3 za odpadke, ki vsebujejo radionuklide s $t_{1/2} > 30$ let;

P – cena prevoza radioaktivnih odpadkov, pri kateri se obračunata startnina in prevoženi kilometer;

D – dodatne storitve, ki se obračunajo po urni postavki in količini opravljenih ur.

III. CENIK STORITEV RAVNANJA Z RADIOAKTIVNIMI ODPADKI

5. člen

(cene storitev prevzema, priprave, obdelave in sprejema v skladiščene)

Osnovna cena, ki zajema prevzem, pripravo in obdelavo ter sprejem v skladiščenje (**E**), se obračuna v eurih na liter odpadka ali na kos (zaprti vir sevanja) ter je za posamezne skupine in podskupine odpadkov določena v preglednici 1.

Preglednica 1: Cena storitev prevzema radioaktivnih odpadkov in njihovega sprejema v skladiščene, njihove priprave in obdelave za skladiščenje

Prevzem, priprava in obdelava radioaktivnih odpadkov ter njihov sprejem v skladiščenje					
VRSTA RADIOAKTIVNIH ODPADKOV	ENOTA	E – CENA NA ENOTO [EUR]	f – faktor dolgoživosti		
			Prehodni	Kratko živi	Dolgoživi
			0,5	1	3
SKUPINA/PODSKUPINA			CENA = E × f		
I. TRDNI RADIOAKTIVNI ODPADKI					
T1 – trdni, stisljivi, gorljivi	liter	26,00	13,00	26,00	78,00
T2 – trdni, stisljivi, negorljivi	liter	38,00	19,00	38,00	114,00
T3 – trdni, nestisljivi, gorljivi	liter	38,00	19,00	38,00	114,00

T4 – trdni, nestisljivi, negorljivi, odpadki posebnih oblik, veliki kosovni odpadki	liter	50,00	25,00	50,00	150,00
II. ZAPRTI VIRI SEVANJA					
ZV0 – ionizacijski javljalniki požara	kos	15,60	7,80	15,60	46,80
ZV1A – zaprti viri sevanja z: $A \leq 3,7 \text{ MBq}$	kos	22,80	11,40	22,80	68,40
ZV1B □ zaprti viri sevanja z: $3,7 \text{ MBq} < A \leq 3,7 \text{ GBq}$	kos	200,00	100,00	200,00	600,00
ZV2 – zaprti viri sevanja z: $3,7 \text{ GBq} < A \leq 37 \text{ GBq}$	kos	550,00	275,00	550,00	1650,00
ZV3 – zaprti viri sevanja z: $37 \text{ GBq} < A \leq 370 \text{ GBq}$	kos	1900,00	950,00	1900,00	5700,00
ZV4 – zaprti viri sevanja z: $A > 370 \text{ GBq}$	kos	3800,00 + 0,27 EUR/GB q	1900,00 + 0,27 EUR/GB q	3800,00 + 0,27 EUR/GB q	11400,00 + 0,27 EUR/GB q
III. DRUGI RADIOAKTIVNI ODPADKI					
L – tekoči odpadki	liter	100,00	50,00	100,00	300,00
M – mešani odpadki (odpadki, ki poleg radioaktivne komponente vsebujejo še druge nevarne snovi)	liter	100,00	50,00	100,00	300,00

6. člen

(cena prevoza)

(1) Cena prevoza radioaktivnih odpadkov vključuje startnino in ceno na kilometer prevoza v višini, določeni v preglednici 2.

Preglednica 2: Cene prevoza radioaktivnih odpadkov v EUR

Prevoz		
Startnina	storitev	146,00
Cena na prevoženi kilometer	km	6,50

(2) Startnina se obračuna za vsak prevoz ter pokriva strošek organizacije in priprave na prevoz (priprava listin, varnostni svetovalec, pridobivanje morebitnih dovoljenj in drugo).

(3) Poleg startnine se obračuna cena na kilometer prevoza nevarnega blaga od lokacije nakladanja radioaktivne snovi v vozilo do centralnega skladišča radioaktivnih odpadkov (Brinje 40, Dol pri Ljubljani). Obračuna se najkrajša varna pot v digitalnem merilniku razdalje »Google Zemljevidi«. Cena na kilometer vključuje prihod do lokacije prevzema radioaktivnih odpadkov, meritve na tovoru in vozilu ter prevoz po pogojih, zahtevanih za prevoz nevarnega blaga do skladišča.

(4) Stroški prevoza se lahko razdelijo med več uporabnikov storitev, če se prevoz izvaja na isti relaciji za več uporabnikov hkrati. V tem primeru se startnina v skladu s prvim odstavkom tega člena obračuna vsakemu uporabniku, cena prevoženih kilometrov pa se razdeli med uporabnike v sorazmernem deležu glede na dejansko prevoženo razdaljo.

(5) Upošteva se, da je v enem prevozu v skladu z zakonom, ki ureja prevoz nevarnega blaga, mogoče prepeljati največ 300 litrov in/ali 340 kg radioaktivne snovi. Za večje prostornine, mase ali aktivnosti od navedenih je treba opraviti več prevozov. V teh primerih se obračunajo

kilometri za dejansko opravljene prevoze.

7. člen

(cena dodatnih storitev)

Dodatne storitve se uporabnikom obračunajo v primerih enostavnejše demontaže naprav, ki vsebujejo zaprte vire sevanja do aktivnosti 3,7 GBq, predaje virov sevanja v ponovno uporabo, ogleda stanja na lokaciji uporabnika radioaktivnih odpadkov ter predhodne priprave zahtevnejših radioaktivnih odpadkov na lokaciji uporabnika. Dodatne storitve se obračunajo po urni postavki in količini opravljenih ur. Cenik dodatnih storitev je določen v preglednici 3.

Preglednica 3: Cene dodatnih storitev v EUR

Dodatne storitve in materialni stroški		
Druge storitve gospodarske javne službe	ura	73,00

V. DRUGE DOLOČBE

8. člen

(izredni dogodki)

Ta cenik se ne uporablja za radioaktivne odpadke, ki bi nastali kot posledica izrednih dogodkov. V primeru radioaktivnih odpadkov, nastalih pri izrednih dogodkih, povzročitelj nesreče, lastnik vira oziroma upravljavec objekta v celoti plača stroške ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki se obračunajo kot dejanski stroški.

9. člen

(uveljavitev pravice do oprostitev plačila storitev)

Uveljavitev pravice do oprostitev plačila storitev iz tretjega odstavka 20. člena Uredbe o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 8/22) mora upravljavec Reaktorskega infrastrukturnega centra – Institut "Jožef Stefan" ustrezno izkazati. Če se ugotovi, da radioaktivni odpadki izvirajo iz gospodarske dejavnosti, se upravljavcu Reaktorskega infrastrukturnega centra – Institutu "Jožef Stefan" izstavi račun po tem ceniku.

10. člen

(davek na dodano vrednost)

Davek na dodano vrednost ni všteti v ceno storitev javne službe in se obračuna posebej.

11. člen

(odgovornost ravnanja z radioaktivnimi odpadki po njihovem prevzemu)

S prevzemom radioaktivnih odpadkov v centralno skladišče radioaktivnih odpadkov in s plačilom storitev gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki se odgovornost ravnanja z radioaktivnimi odpadki in stroški nadaljnjega ravnanja z radioaktivnimi odpadki, vključno z odlaganjem radioaktivnih odpadkov, prenesejo na državo.

VI. KONČNI DOLOČBI

12. člen

(prenehanje veljavnosti)

Z dnem uveljavitve tega cenika preneha veljati Cenik storitev javne službe ravnanja z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 102/00).

13. člen

(začetek veljavnosti)

Ta cenik začne veljati petnajsti dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št.: 007-253/2022/14
Ljubljana, 18.11.2022
EVA 2022-2550-0094

Vlada Republike Slovenije

dr. Robert Golob

predsednik

OBRAZLOŽITEV

I. UVOD

1. Pravna podlaga

Pravna podlaga za Cenik storitev obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije sta sedmi odstavek 122. člena Zakona o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21; v nadaljnjem besedilu: ZVISJV-1) in tretji odstavek 22. člena Uredbe o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (Uradni list RS, št. 8/22; v nadaljnjem besedilu: uredba).

2. Rok za izdajo predpisa, kot je določen v zakonu

Rok za pripravo strokovnih podlag za oblikovanje cen storitev javne službe je določen z uredbo. Izvajalec javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki (RAO) strokovne podlage za pripravo cenika iz 22. člena uredbe izdela v treh mesecih po začetku veljavnosti uredbe. Na podlagi strokovnih podlag za oblikovanje cen storitev javne službe za ravnanje z RAO in tretjega odstavka 22. člena uredbe Vlada Republike Slovenije sprejme cenik ter ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije. Cenik se posodobi najmanj vsakih pet let.

3. Splošna obrazložitev v zvezi s predlogom predpisa, če je potrebna

ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke (v nadaljnjem besedilu: izvajalec) je na podlagi ZVISJV-1 in Odloka o ustanovitvi javnega gospodarskega zavoda ARAO – Agencija za radioaktivne odpadke (Uradni list RS, št. 8/22) izvajalec ravnanja z RAO, ki se v Republiki Sloveniji zagotavlja v obliki obvezne državne gospodarske javne službe (v nadaljnjem besedilu: javna služba).

Uredba določa način in pogoje izvajanja javne službe za ravnanje z RAO, organizacijsko obliko javne službe za ravnanje z RAO, vire financiranja in način njihovega oblikovanja ter metodologijo za oblikovanje virov financiranja, seznam objektov, ki jih izvajalec javne službe za ravnanje z RAO upravlja, merila za oblikovanje cenika za storitve ter druge vsebine, pomembne za izvajanje vseh organizacijskih in fizičnih dejavnosti, ki se izvajajo pri shranjevanju, premeščanju, predelavi, skladiščenju in odlaganju RAO.

Predlog cenika se nanaša na storitve javne službe (prevzemanje, zbiranje, prevažanje, predelava in skladiščenje pred odlaganjem) za ravnanje z RAO, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije. To so odpadki, ki nastajajo v medicinski dejavnosti, raziskovalni dejavnosti in industriji (institucionalni radioaktivni odpadki).

Strokovne podlage za oblikovanje cen storitev javne službe za ravnanje z RAO s podrobno obrazložitvijo in predlog cenika je pripravil izvajalec javne službe za ravnanje z RAO, to je ARAO.

Ministrstvo za okolje in prostor (MOP) je spremljalo pripravo strokovnih podlag in že na podlagi strokovnih pogovorov s pripravljavcem sproti določilo ključne rešitve, zlasti kaj se šteje za del stroškov, ki naj jih plača imetnik. Po prejemu končne različice strokovnih podlag je MOP znova preverilo cenik in oblikovalo končni predlog cenika. MOP je pri pripravi cenika v celoti sledilo strokovnim podlagam in cenik poslalo v obravnavo Vladi Republike Slovenije.

4. Predstavitev presoje posledic za posamezna področja, če te niso mogle biti celovito predstavljene v predlogu zakona

Sprejetje novega cenika je nujno, saj zdaj veljavni cenik iz leta 2000 ne odraža več aktualnega stanja. Predlog cenika odpravlja nepravilnosti glede cen nekaterih skupin RAO, upošteva dodatne storitve, vključuje ceno prevoza, je v evrih ter upošteva stroške ravnanja z RAO. Z uvedbo predlaganih cen bi iz naslova storitev prevzema, priprave in obdelave RAO ter njihovega sprejema v skladiščenje ustvarili za 46 % več prihodkov kot doslej, medtem ko bi bili prihodki iz prevoza za 14 % višji kot doslej. Primerjava je bila izdelana za zbrane RAO v letu 2021, in sicer izračunana po veljavnem ceniku in predlaganem novem ceniku. Podatek je orientacijski, razlika bi bila lahko večja ali manjša, če bi bile zbrane vrste in količine radioaktivnih odpadkov drugačne, kot so bile v letu 2021.

Predlog cenika omogoča »vzdržne cene« predaje RAO izvajalcu javne službe, kar zagotavlja, da povzročitelji oziroma imetniki RAO (v nadaljnjem besedilu: uporabnik) RAO redno predajajo in je tako poskrbljeno za nadaljnje varno ravnanje z njimi, hkrati pa se pregledno urejajo in upoštevajo načela celovitosti, učinkovitosti in gospodarnosti ter druga načela.

V predlaganem novem ceniku se v primerjavi s trenutno veljavnim dodaja nova podskupina za kalibracijske vire sevanja, za katero velja nižja cena od cene drugih virov sevanja, kar delno odpravlja nepravilnosti glede cen v zvezi z upoštevanjem radiotoksičnosti. Obdelava in priprava RAO, ki je bila doslej obračunana pavšalno, je v predlaganem ceniku z ustreznim faktorjem vključena v osnovno ceno.

Predlog cenika vsebuje tudi urno postavko za dodatne storitve, ki jih izvajalec javne službe po potrebi lahko opravi na lokacijah uporabnikov. Primeri teh storitev so demontaža naprav, ki vsebujejo zaprte vire sevanja, predaja virov sevanja v ponovno uporabo, ogledi stanja na lokacijah uporabnikov RAO, predhodne priprave zahtevnejših odpadkov na lokacijah uporabnikov. Čeprav zelo redke, so se tudi te storitve izkazale za potrebne za varen prevzem RAO.

Ta cenik se ne uporablja za radioaktivne odpadke, ki bi nastali kot posledica izrednih dogodkov.

II. VSEBINSKA OBRAZLOŽITEV PREDLAGANIH REŠITEV

Pri oblikovanju cen storitev se upoštevajo standardi in normativi ter ukrepi za opravljanje storitev javne službe, kakor jih opredeljujejo predpisi, ki urejajo javno službo ter varstvo pred ionizirajočimi sevanji in jedrsko varnost (ZVISJV-1).

K 1. členu:

Izvajalec javne službe za imetnike in povzročitelje radioaktivnih odpadkov (uporabnike), ki ne izhajajo iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije na območju Republike Slovenije (institucionalni radioaktivni odpadki), izvaja storitve na podlagi uredbe. Uporabnik plača del stroškov opravljene storitve. Ta cenik določa storitve, ki se zaračunajo, način oblikovanja cene ter ceno storitev opravljanja javne gospodarske službe. Uporablja se tudi za določitev višine jamstva iz petega odstavka 91. člena ZVISJV-1.

K 2. členu:

Izrazi, opredeljeni v 2. členu cenika, in sicer v 2., 4., 5. in 6. točki, so izrazi, ki so določeni v ZVISJV-1 in podzakonskih predpisih ter zakonu, ki ureja prevoz nevarnega blaga. Drugi izrazi so oblikovani za razumevanje vsebine cenika.

K 3. členu:

V 3. členu cenika so določene vrste radioaktivnih odpadkov, ki so podlaga za ločevanje radioaktivnih odpadkov, njihovo pripravo za skladiščenje ter za obračun opravljenih storitev.

Radioaktivne odpadke glede na agregatno stanje delimo na trdne, tekoče in plinaste. V centralnem skladišču se smejo skladiščiti le trdni radioaktivni odpadki, zato je treba tekoče radioaktivne odpadke pred sprejemom v skladišče utrditi. Plinasti radioaktivni odpadki niso sprejemljivi v skladišče, zato jih ni v ceniku. Izvajalec javne službe radioaktivne odpadke razvršča v tri osnovne skupine. V I. skupini so trdni odpadki, v II. skupini zaprti viri sevanja, v III. skupini tekoči in mešani radioaktivni odpadki. Znotraj treh skupin so radioaktivni odpadki razvrščeni še v podskupine. Predvideno je, da cenik ohrani delitev po skupinah in podskupinah kot dosedanja cenik, le ena podskupina zaprtih virov sevanja se razdeli v dve podskupini. Glede na dosedanje izkušnje je v tej podskupini prihajalo do nesorazmerij, zato je potrebna uvedba nove podskupine.

K 4. členu:

V 4. členu je opredeljen način oblikovanja cene in določeno, katere stroške plača uporabnik.

Prvi odstavek 22. člena uredbe določa, da se kot merilo za oblikovanje cenika storitev javne službe za uporabnike storitev upoštevajo upravičeni stroški izvajalca javne službe. Drugi odstavek 20. člena uredbe pa določa, da imetnik ali povzročitelj (uporabnik) plača del stroškov opravljene storitve.

Za ravnanje z radioaktivnimi odpadki je potrebna infrastruktura, ki jo je treba zagotoviti in upravljati. To vključuje upravljanje in obratovanje jedrskih objektov, za katere veljajo visoki varnostni standardi in stroge zakonske zahteve. Objekti in naprave, potrebni za izvajanje javne službe, so infrastruktura državnega pomena. Stroški javne službe za ravnanje z RAO, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije, so v letu 2021 znašali 696.000 evrov (znesek brez DDV in prispevkov). Glede na razdelitev stroškov iz 21. člena uredbe stroški upravljanja državne infrastrukture sestavljajo 47 % vseh stroškov javne službe za ravnanje z RAO, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije, preostali delež so stroški prevzemanja, zbiranja, prevoza, priprave in predelave ter skladiščenja radioaktivnih odpadkov. Stroški obratovanja in upravljanja infrastrukture ter skladiščenja radioaktivnih odpadkov sestavljajo približno 80 % vseh stroškov (556.514 evrov). Te stroške bi izvajalec javne službe imel, četudi odpadkov ne bi več sprejemal v skladišče, skladišče pa bi še naprej obratovalo, do izpraznitve, prenehanja obratovanja in razgradnje skladišča. Preostali 20-odstotni delež stroškov v letu 2021 (139.486 evrov) je bil povezan z ravnanjem z radioaktivnimi odpadki in njihovim prevozom, zato se je pri oblikovanju cen upoštevalo, da se ta delež krije s plačili uporabnikov storitev javne službe.

Na ozemlju Republike Slovenije nastaja prostorninsko malo radioaktivnih odpadkov, ki niso odpadki iz jedrskih objektov za proizvodnjo energije, uporaba radioaktivnih virov sevanja in količina nastajanja radioaktivnih odpadkov se zmanjšujeta, zato stroški javne službe na enoto radioaktivnih odpadkov naraščajo. Pričakuje se, da se bo delež kritja stroškov iz državnega proračuna sčasoma povečeval, za kar uredba v 20. členu opredeljuje, da je imetnik ali povzročitelj radioaktivnih odpadkov (uporabnik) plačnik le dela stroškov opravljene storitve v skladu z veljavnim cenikom. Preostali del stroškov se krije iz sredstev državnega proračuna.

V tem členu je na podlagi navedenega določeno, da v smislu drugega odstavka 20. člena uredbe uporabnik plača stroške prevzema in sprejema v skladiščenje, prevoza ter obdelave in priprave radioaktivnih odpadkov za skladiščenje.

Način in vire financiranja ter stroške javne službe določa uredba. V skladu s prvim odstavkom 22. člena uredbe se cena storitev razdeli po posameznih vrstah radioaktivnih odpadkov glede na njihovo aktivnost, razpolovni čas radionuklidov, prostornino odpadkov ter obseg potrebne obdelave in priprave pred skladiščenjem ali odlaganjem. Poleg določb uredbe so se upoštevala ta izhodišča: dejanski stroški ravnanja z radioaktivnimi odpadki izvajalca javne službe, načelo celovitosti, učinkovitosti in gospodarnosti, specifikacije storitev ravnanja z radioaktivnimi odpadki in druga. Cene so oblikovane tako, da prihodki iz naslova plačil uporabnikov storitev krijejo stroške, ki so neposredno povezani z ravnanjem z radioaktivnimi odpadki in njihovim prevozom, to je prevzem, prevoz, sprejem v skladiščenje, obdelava in priprava za skladiščenje.

Obračun za trdne, tekoče in mešane radioaktivne odpadke se izračuna po količini v litrih, ki jo radioaktivni odpadki skupaj z embalažo zasedejo v skladišču (zunanja prostornina). Pri osnovni ceni prevzema odpadkov, ki se obračunava na prostornino, se za vsako vrsto odpadkov upošteva utežni faktor glede na zahtevnost ravnanja z njimi (faktorji so od 1,3 do 10).

Obračun za zaprte vire sevanja se izračuna po številu zaprtih virov oziroma na kos. Pri osnovni ceni prevzema odpadkov, ki se obračunava po kosu, se za vsako vrsto odpadkov upoštevatata utežni faktor glede na zahtevnost ravnanja z njimi in faktor glede na njihovo aktivnost.

Cena storitev javne službe za ravnanje z RAO za posamezno skupino in podskupino zajema stroške prevzema, obdelave in priprave odpadkov, sprejema v skladiščenje ter morebitne stroške dodatnih storitev.

$$\text{CENA ravnanja z RAO} = (E \times f) + P + D;$$

pri čemer je/so:

E – osnovna cena za prostorninsko enoto odpadka za I. in III. skupino radioaktivnih odpadkov oziroma za kos za II. skupino radioaktivnih odpadkov na podlagi dejanskih stroškov, ob upoštevanju faktorja glede na zahtevnost ravnanja, ki velja za I., II. in III. skupino, in utežnega faktorja glede na aktivnost, ki velja za II. skupino;

f – faktor, ki je odvisen od razpolovnega časa ($t_{1/2}$) radionuklida, ki ga radioaktivni odpadek vsebuje. Če radioaktivni odpadek vsebuje več radionuklidov, se upošteva tisti, ki ima najdaljši razpolovni čas:

f = 0,5 za prehodne radioaktivne odpadke,

f = 1 za odpadke, ki vsebujejo radionuklide s $t_{1/2}$ od 0,5 leta do vključno 30 let,

f = 3 za odpadke, ki vsebujejo radionuklide s $t_{1/2} > 30$ let;

P – cena prevoza radioaktivnih odpadkov, pri kateri se obračunata startnina in prevoženi kilometer;

D – dodatne storitve, ki se obračunajo po urni postavki in količini opravljenih ur.

K 5. členu:

V 5. členu so določene cene storitve prevzema radioaktivnih odpadkov, njihove priprave in obdelave za skladiščenje ter sprejema v skladiščenje po metodologiji iz 4. člena. Osnovna cena skladiščenja **E** se izraža v evrih (EUR) na liter odpadka ali na kos (zaprti vir sevanja) ter je za posamezne skupine in podskupine odpadkov določena v preglednici 1.

K 6. členu:

V 6. členu je določena cena prevoza. Cena prevoza vključuje startnino in ceno na prevoženi kilometer za prevoz po pogojih, zahtevanih za prevoz nevarnega blaga.

V ceni prevoza so obračunani prevoz radioaktivnih odpadkov, nakladanje in razkladanje tovora, meritve, organizacija in priprava na prevoz (priprava listin, varnostni svetovalec, pridobivanje morebitnih dovoljenj in drugo).

Prevoz se obračuna po prevoženih kilometrih od lokacije prevzema radioaktivnih odpadkov do centralnega skladišča (Brinje 40, Dol pri Ljubljani), lahko se razdeli sorazmerno glede na prevožene kilometre med več uporabnikov storitev, če se prevoz izvaja na isti relaciji za več uporabnikov hkrati.

K 7. členu:

V 7. členu so navedene dodatne storitve, ki niso vključene v 5. členu cenika. Določena je urna postavka za dodatne storitve.

Dodatne storitve so včasih potrebne za varni prevzem radioaktivnih odpadkov in so: enostavnejša demontaža naprav, ki vsebujejo zaprte vire sevanja do aktivnosti 3,7 GBq, predaja virov sevanja v ponovno uporabo, ogled stanja na lokaciji uporabnika, predhodna priprava zahtevnejših radioaktivnih odpadkov na lokaciji uporabnika.

Osnova pri določitvi urne postavke je urna postavka za delovanje javne službe za ravnanje z RAO v letu 2021.

K 8. členu:

V 8. členu cenika je določeno, da se ta cenik ne uporablja za ravnanje z radioaktivnimi odpadki, ki bi nastali kot posledica izrednih dogodkov. V primeru radioaktivnih odpadkov, nastalih pri izrednih dogodkih, povzročitelj nesreče, lastnik vira oziroma upravljavec objekta v celoti plača stroške ravnanja z radioaktivnimi odpadki, ki se obračunajo kot dejanski stroški ravnanja z radioaktivnimi odpadki.

K 9. členu:

V 9. členu cenika je določeno, da mora upravljavec Reaktorskega infrastrukturnega centra – Institut "Jožef Stefan" pravico iz tretjega odstavka 20. člena uredbe izkazati, da ti odpadki izhajajo iz negospodarske dejavnosti. Tretji odstavek 20. člena določa, da upravljavec Reaktorskega infrastrukturnega centra – Institut "Jožef Stefan" ne plačuje storitev izvajalcu javne službe za ravnanje z RAO za tiste radioaktivne odpadke, ki nastajajo pri izvajanju negospodarske dejavnosti oziroma dejavnosti, ki pomenijo izvajanje javne službe ali javnih pooblastil Instituta "Jožef Stefan". Za RAO iz gospodarske dejavnosti se upravljavcu Reaktorskega infrastrukturnega centra – Institutu "Jožef Stefan" izstavi račun po tem ceniku.

K 10. členu:

V 10. členu cenika je določeno, da izvajalec javne službe za storitve obračuna davek na dodano vrednost. Izvajalec javne službe je zavezanec za davek na dodano vrednost. Za vse storitve javne službe se obračunava 9,5-odstotni davek na dodano vrednost.

K 11. členu:

V 11. členu cenika določeno, da se s prevzemom radioaktivnih odpadkov v skladiščenje in s plačilom storitev gospodarske javne službe za ravnanje z RAO odgovornost nadaljnjega ravnanja z radioaktivnimi odpadki, vključno s stroški končnega odlaganja radioaktivnih odpadkov, prenese na državo.

K 12. in 13. členu:

V 12. členu je določeno prenehanje veljavnosti zdaj veljavnega cenika storitev javne službe za ravnanje z RAO in v 13. členu začetek veljavnosti novega cenika.